

موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه

مقدمه

جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه، که مشعده به آن ها طرفین خطاب می گردد:

بر سنای دوستی میان مردم افغانستان و ترکیه که قدمت آن به قریها بر میگردد و در " معاهده دوستی اوعان-ترک " مورخ ۱۰ حوت ۱۲۹۹ هجری شمسی مطابق اول مارچ ۱۹۲۱ تسجیل گردیده است:

با تصریح این که موافقتنامه مذکور، که بر اساس آن هر دو کشور به تفویت همکاری و همبستگی دراز مدت بر نیاد منافع و مسئولیت های مشترک متعهد بوده اند و اساس توسعه روابط افغان-ترکیه را در ۹۳ سال گذشته فراهم کرده است:

با تاکید بر این که دوستی نزدیک میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه روحیه " معاهده دوستی افغان-ترک " ۱۹۲۱ را منعکس می نماید و در آن چنین تصریح شده است: "رفاه و مشقت هر یک از این دو کشور به مثابه رفاه و مشقت هر دوی آنها می باشد"

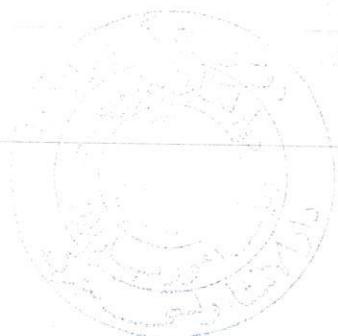
مسیچان با اشاره به معاهده دوستی و همکاری میان افغانستان و ترکیه در ۳۰ تور ۱۳۰۷، مطابق ۲۵ ماه می ۱۹۲۸ که از طریق آن هر دو کشور دوستی و همبستگی خویش را بیشتر تحکیم بخشیدند:

با درک همکاری چند بُعدی میان افغانستان و ترکیه منجمله در بخش های طرفیت سازی در اداره عامه، امنیت و انکشاف اجتماعی - اقتصادی به سطوح دو جانبه و منطقه ای:

با اظهار رضایت عمیق نسبت به شیوه های که این روابط از طریق آن بر مبنای حسن نیت، احترام متقابل، درک صادقانه و روحیه همکاری در طول ده ها سال تکامل نموده و به بلوغ رسیده است:

با باور به این که انکشاف بیشتر همه جانبه در پیوند های دو جانبه شان سبب ترقی و رفاه در هر دو کشور و در کل، در منطقه خواهد گردید:

بدین وسیله تعهدشان را با صراحت در مورد تحکیم دوستی و همکاری خویش، آنگونه که در مراد زیر درج گردیده است، اظهار می نمایند:

ماده اول - اهداف

بر مبنای این موافقتنامه، طرفین قصد دارند تا همکاری های همه جانبه دراز مدت استراتژیک خویش را بر اساس روحیه مسافع و مسئولیت های متقابل در راستای هدف مشترک تأمین صلح پایدار، امنیت، ثبات و رفاه برای کشور های شان و برای منطقه افزایش داده، حقوق اساسی بشری و آزادی های اساسی را ارتقاء ببخشند و از آن ها حفاظت نمایند.

معاد این موافقتنامه حقوق و مکلفیت های طرفین را که به عصویت آن ها در سازمان های بین المللی و نوافقات بین المللی ارتباط می گیرد، متأثر نمی سازد.

ماده دوم - امنیت

طرفین در راستای رفع چالش های که متوجه صلح و امنیت منطقه میباشد و تأثیرات منفی مستقیم بالای انکشاف هر دو کشور میگنجد، همکاری می نمایند. برای تحقق این هدف، طرفین از طریق مقامات دیپلوماسی، خویش، تشریک نمودن تجربه، تشریک معلومات، تبادل پرسونل و ارائه کمک های بلاعوض، عمدتاً در عرصه های مبارزه با تروریسم و جرایم فرامرزی، افراط گرایی، جرایم سازمان یافته و بیولتویی همکاری می نمایند. همچنان طرفین در عرصه مهاجرت غیر قانونی و مدیریت سرحدات همکاری می نمایند.

طرفین اطلاعات عملیاتی، تخنیکی و استراتژیک را در مورد جرایم مربوط به مواد مخدر از طریق نهاد های دیپلوماسی خویش با هم در میان می گذارند.

وزارت خانه های امور داخله طرفین در عرصه های تکنالوژی معلوماتی و کاربرد آن در عرصه امنیت داخلی همکاری می نمایند.

ماده سوم - انکشاف اجتماعی - اقتصادی

طرفین درک می نمایند که مبارزه با چالش های مشترکی که منطقه را متأثر می سازد نیازمند یک رویکرد جامع و چند بعدی بوده و نیز درک می کنند که پیشرفت بدست آمده در عرصه امنیت باید از طریق انکشاف اجتماعی - اقتصادی دراز مدت و پایدار تقویت گردد.

در این زمینه، طرفین تعهد می نمایند تا همکاری ها در عرصه های معارف، علوم، تکنالوژی، اقتصاد، تجارت، سرمایه گذاری، صنعت، انرژی، معادن، ترانسپورت، زراعت، صحت و اصلاح و ارتقای شرفیت اداره عامه را، بر علاوه توسعه همکاری میان نهاد های ذیربط که از تجارت و صنعت کاران نمایندگی می نمایند، تشدید بخشند.

ماده چهارم - اقتصاد، صنعت، تجارت، و سرمایه گذاری

طرفین با تعهد به ارتقای سطح روابط اقتصادی و تجارتي به بالاترين سطح مسکن، تمام اقدامات لازم را به شمول تقويت جاذبیت دیربط حقوقی دوجانبه جهت تسهیل و افزایش فعالیت های اقتصادی و تجارت دوجانبه، انجام می دهند. برای تحقق این هدف طرفین توافق می نمایند تا:

- همکاری های شان را از طریق میکانیزم های موجود مانند کمیسیون اقتصادی مشترک تشدید بکنند.
- عرصه های جدید همکاری های اقتصادی را جستجو نمایند و تدابیر مناسب را برای مشارکت تجارتي نزدیکتر انکشاف دهند.

- همکاری ها و همگرایی اقتصادی منظومی را تسهیل و گسترش دهند.
- تدابیر لازم را جهت تشویق سرمایه گذاری در سکتور خصوصی که به ایجاد شغل و کارایی کمک میکند، اتخاذ نمایند.

طرفین در تنظیم و کنترل سیستم بانکداری همکاری نمایند.

طرفین معلومات و تجارت خویش را در مورد مؤسسات تثبیت کوچک و متوسط و متبیین با هم دیگر مطرح میکنند.

طرفین فرصت های عملی همکاری ها را مانند اعزام تأسیسات زیربنای صنعتی، تبادل دانش و تجربیات در مورد زون های خاص صنعتی و ساحه تطبیقات فعالیت های صنعتی، جستجو نمایند.

طرفین توافق می نمایند تا جهت ارتقای بیشتر کیفیت امته و توان رقابت بین المللی کالاهای دو کشور همکاری خویش را میان مؤسسات تخصصی کیفیت و استاندارد سازی و استفاده از تکنالوجی های معاصر، توسعه دهند.

طرفین توافق می کنند تا در معرفی و کاربرد معیارها و تکنالوژی جدید در سکتور معدن در افغانستان همکاری کنند.

طرفین تلاش های شان را در راستای ایجاد یک سیستم تجارتي، که به صلح و رفاه در منطقه مسد واقع گردد، از طریق توسعه همکاری های اقتصادی در منطقه و مجامع منظومی و چند جانبه، ادامه می دهند.

طرفین توافق نمودند تا عرض دستیابی و توسعه پایدار تجارت میان دو کشور همکاری های وسیع تری میان اتالی های تجارت دو کشور ایجاد نمایند.

طرفین سکتورهای اختصاصی خویش را ترتیب خواهند کرد تا از فرصت های سرمایه گذاری فزاینده دسترس در تمام سکتور های اقتصادی، تجارتي، صنعتی، زیربنایی در کشورهای یکدیگر استفاده کنند.

ماده پنجم - ترانسپورت

طرفین توافق می نمایند تا تمامی تدابیر لازم را جهت افزایش دسترسی به بازارهای یکدیگر و تحرک و رشد اقتصادی از طریق اتصالات ترانسپورتنی بهتر، اتخاذ نمایند.

طرفین به هدف رفع مشکلات فراراه تطبیق موافقتنامه ترانسپورت بین المللی (TIR Agreement) جهت تسهیل تجارت دوجانبه و منطقی با هم همکاری خواهند کرد.

طرفین توافق می نمایند تا به هدف توسعه خطوط آهن و دیگر دهلیزها/ شبکه های زمینی، از تمام ظرفیت های زیربنای ترانسپورتنی موجوده منطقی توسط ارتقای همکاری های دوجانبه و چند جانبه در چوکات سازمانهای مربوطه منطقی استفاده نمایند.

طرفین همکاری های شان را در عرصه هوانوردی ملکی از طریق برنامه های آموزشی مطابق اسناد سازمان بین المللی هوانوردی ICAO و افزایش خطوط و تعداد پرواز های تجارتی بنا در نظر داشت مسافع طرفین ارتقا، بخشند.

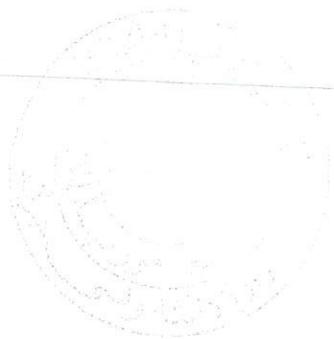
طرفین موافق اند تا در راستای انکشاف زیربنای ترانسپورتنی، به ویژه شبکه خطوط آهن و سرک ها، یکدیگر را همکاری کنند.

ماده ششم - صحت

در عرصه صحت، طرفین همکاری های خویش را در ساحات ذیل ادامه و افزایش میدهند:

- افزایش دسترسی همگانی مردم به خدمات صحتی در افغانستان،
- خدمات تخنیکی و مشورتنی برای اصلاح ساختار سیستم صحتی افغانستان،
- برنامه های کوتاه مدت برای پرسونل طبی،
- ادویه و تجهیزات طبی،
- تشریک تجارب در قسمت خدمات صحتی در صورت وقوع حالات عاجل و آفات،
- تشویق سکتر خصوصى افغانستان و ترکیه جهت همکاری در سرمایه گذاری روی سکتر صحت،

طرفین همچنان در قسمت اعصار و انکشاف تسهیلات صحتی در افغانستان و همچنان مدیریت آن همکاری می نمایند.

ماده هفتم - زراعت، مالداری و انکشاف دهات

طرفین توافق می نمایند تا در راستای رسیدن به خود کفایی غذایی، ارتقای سطح زندگی مردم در مناطق روستایی افغانستان و تأمین توانایی امکانات صدور محصولات زراعتی افغانستان همکاری کنند.

در عرصه های زراعت، مالداری و انکشاف دهات، طرفین تعهد می نمایند تا همکاری های خویش را از طریق برنامه های آموزشی تحمیک، تطبیق پروژه های مشترک، تشریک تجارب، تبادل متخصصین، انتقال تکنالوجی و تبادلات اسناد و نشرات، ادامه و توسعه بختند.

طرفین از طریق نهاد های با صلاحیت شان در باره برنامه های انکشاف دهات جهت محاذله با فقر، ویر در مورد انکشاف زیر بنای زراعتی، تخنیک های عصری آبیاری و بهبود اراضی زراعتی، تشریک مساعی نمایند.

ماده هشتم - محیط زیست و پلان گذاری شهری

طرفین توافق می نمایند تا امکانات همکاری در عرصه ی محیط زیست، پلان گذاری شهری و برنامه های تهیه مسکن را جستجو کنند.

طرفین توافق می نمایند تا در راستای تهیه برنامه های مفصل برای ماستر پلانهای شهر های بزرگ افغانستان و تهیه پالیسی های شهری همکاری کنند.

طرفین توافق می نمایند تا طرق همکاری ها را در عرصه خدمات مشاوره ای جستجو کنند.

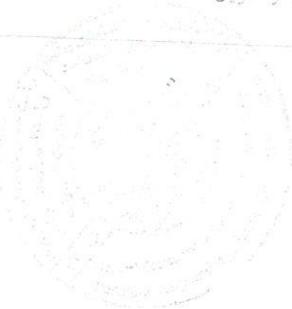
طرفین تعهد می نمایند تا در عرصه های حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی همکاری های خویش را از طریق برنامه های آموزشی تخنیک، اشتراک در تطبیق پروژه ها، تبادل تجارب و انتقال تکنالوژی آغاز، ادامه و انکشاف دهند.

ماده نهم - ظرفیت سازی در نهاد ها

طرفین با توافق بر این که تقویت نهاد ها و بهبود حکومتداری برای ثبات و خود کفایی دارای نقش کلیدی است، ضرورت به نهاد های مؤثر و حسابده جهت ارائه خدمات عامه را درک می نمایند.

طرفین در عرصه اصلاح و ارتقای ظرفیت ادارات مرکزی و محلی از طریق تبادل تجارب و مساعدت های تخنیک، با هم همکاری می نمایند.

طرفین در عرصه های حکومت داری محلی از طریق گسک های تخنیک و بر پایه تجارب همکاری می کنند.

در این زمینه، جمهوری ترکیه به حدیثش از جمهوری اسلامی افغانستان از طریق برنامه های ظرفیت سازی که توسط اداره انکشاف و همکاری ترکیه (TIKA)، و همچنان از طریق برنامه های که توسط سایر مؤسسات عامه ترکیه صورت می گیرد ادامه خواهد داد:

کارمندان خدمات ملکی افغانستان که به کمک منابع و تأسیسات جمهوری ترکیه بسایر تقاضای جمهوری اسلامی افغانستان تحت آموزش قرار گرفته اند، نظریه توانمندی مسلکی و تخصص که در دوره آموزش خویش بدست آورده اند، استخدام می گردند.

طرفین موافق اند که سهنگیری و اشتراک کافی مقامات مربوطه محلی در چارچوب اصول تطبیق پروژه ها، پروژه ها و برنامه های که توسط اداره انکشاف و همکاری ترکیه در افغانستان انجام می شود، مؤلفیت و تأثیر آن ها را افزایش می دهد. طرفین از اشتراک مقامات محلی در تطبیق، کنترل و پیگیری پروژه ها اطمینان می دهند.

جمهوری اسلامی افغانستان دفاتر هماهنگی برنامه های TIKA را محبت سازمان های کمک رسان می بدبرد و امنیت کارمندی را که توسط TIKA برای پروژه ها (در ساحه) تعیین یا استخدام شده اند، تأمین می کند.

ماده دهم - معارف و ساینس

طرفین سطح همکاری ها را میان وزارت های معارف و تحصیلات عالی جمهوری اسلامی افغانستان و وزارت ملی معارف جمهوری ترکیه از طریق برنامه های تعلیمی و ابتکارات دیگر افزایش خواهند داد. طرفین اقدامات لازم را جهت تسهیل فعالیت های مکاتبی که توسط وزارت ملی معارف جمهوری ترکیه در افغانستان تأسیس و اداره می شوند، اتخاذ خواهند کرد.

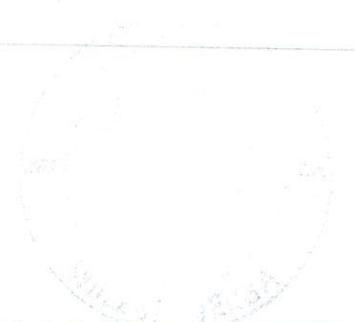
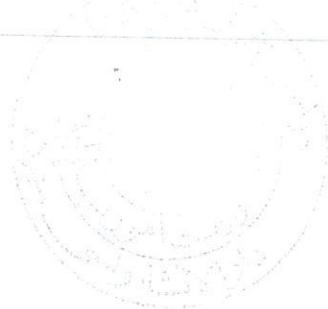
طرفین تعاملات میان نهاد های تحصیلات عالی و مؤسسات آکادمیک شان را تقویت نموده و در این خصوص همکاری های خویش را در مورد بورسیه های تحصیلات عالی ادامه دهند.

طرفین جهت ایجاد همکاری های علمی و تکنالوژی ارتباطات مستقیم را میان مؤسسات تحقیقات علمی خویش ترویج می نمایند.

ماده یازدهم - فرهنگ و میراث فرهنگی

به منظور تقویت پیوند های فرهنگی بین مردم دو کشور که خصوصیات تعیین کننده روابط افغانستان و ترکیه می باشد، طرفین تمام اقدامات لازم را جهت انکشاف بیشتر ارتباطات میان مردم دو کشور اتخاذ می نمایند.

سایرین، طرفین روابط فرهنگی و تاریخی خود را از طریق پروژه های که برای فرهنگ و تاریخ مشترک آن ها دارای ارزش چشمگیر و ارزش های سادین باشد تقویت بخشیده و همچنان تلاش های مشترک خویش را در راستای حفظ میراث های فرهنگی به حراج خواهند داد.

طرفین به انکشاف همکاری و ارتباطات میان شبکه های رادیو و تلویزیون، دولتی یکدیگر ادامه داده و جهت افزایش ظرفیت های افراد مسلکی رادیو تلویزیون در افغانستان یکجا کار خواهند کرد.

طرفین توافق می نمایند تا بیرنده های فرهنگی میان ارگان های دولتی محلی یکدیگر را تقویت نموده و در این راستا توافقات دوستی (خواهر خواندگی) را میان ولایات یا شهرهای یکدیگر، در صورت امکان، به امضا برسانند.

ماده دوازدهم - جوانان و ورزش

طرفین به هدف انکشاف روابط دوجانبه در عرصه جوانان و ورزش، آموزش، تشریک تجارت و تبادل کارمندان را افزایش می دهند.

طرفین از تحقق برنامه ها و پروژه های مشترک در ارتباط به جوانان و ورزش از طریق مؤسسات مربوطه شان حمایت به عمل خواهند آورد.

طرفین امکان امضای یک پروتوکول در مورد جوانان و همکاری های ورزشی را جهت تأمین همکاری در عرصه های تطبیق پالیسی ها و پروژه های مشترک مربوط به جوانان و ورزشکاران دو کشور جستجو می نمایند.

ماده سیزدهم - همکاری های منطقوی

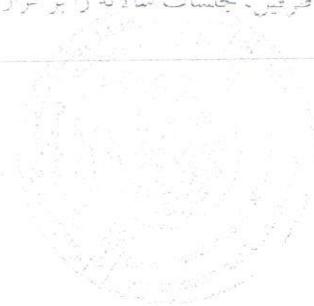
طرفین درک می کنند که ثبات افغانستان و ثبات منطقه لازم و ملزوم یکدیگر میباشد و توافق می نمایند تا تلاش های مشترک خویش را جهت تقویت همکاری های منطقوی، با در نظر داشت دیدگاه مشترک ایجاد یک افغانستان با ثبات و مرفه که به شکل مستحکم با منطقه وصل باشد، ادامه دهند.

در این زمینه، طرفین تلاش های خویش را قاطعانه در "چارچوب روند استانبول پیرامون امنیت و همکاری های منطقوی برای یک افغانستان با امن و با ثبات" به هدف تطبیق تدابیر اعتماد سازی مربوط به آن، ادامه دهند.

طرفین روی کمک ارزشمندی که پروسه نشست سه جانبه انقره میان افغانستان، پاکستان و ترکیه در عرصه گفتگو و همکاری منطقوی از سال ۱۳۸۶ بدیسر به بار آورده است مجدداً تأکید می نمایند و توافق می کنند تا تلاش های خویش را در قالب آن ادامه دهند.

ماده چهاردهم - میکانیزم تطبیق

به منظور نظارت از پیشرفت و ارائه رهنمود های سیاسی جهت تطبیق این موافقتنامه، وزارت خارجه های امیر خارجه طرفین، جلسات سالانه را برگزار می نمایند.

در جلسات سالانه، فعالیت های که در چارچوب این موافقتنامه انجام شده است مورد ارزیابی قرار گرفته و آجدای سال آینده شناسایی خواهد گردید.

ماده پنزدهم - تعدیل

این موافقتنامه می تواند با رضایت متقابل کتبی طرفین از طریق مجاری دیپلماتیک تعدیل گردد. تعدیلات در مطابقت با عین طرز العمل حقوقی که در ماده هفدهم این موافقتنامه ذکر گردیده است، مرعی الاجراء میباشد.

ماده شانزدهم - حل و فصل منازعات

هر گونه منازعه برخاسته از تفسیر و تطبیق این موافقتنامه از راه مذاکره دوستانه بین طرفین از طریق مجاری دیپلماتیک حل و فصل می گردد.

ماده هفدهم - انفاذ

این موافقتنامه از تاریخ دریافت آخرین آگهی کتبی که توسط آن طرفین یکدیگر را از طریق مجاری دیپلماتیک در مورد تکمیل طرز العمل های حقوقی داخلی خویش که برای انفاذ آن لازم است آگاهی میدهند، نافذ می گردد.

این موافقتنامه برای مدت ۱۰ سال نافذ می باشد، مگر اینکه یکی از طرفین، طرف دیگر را به صورت کتبی از طریق مجاری دیپلماتیک در مورد قصدش مبنی بر فسخ این موافقتنامه شش ماه قبل از ختم میعاد آن آگاه سازد، در غیر آن این موافقت نامه برای مدت متوالی ۱۰ سال دیگر به صورت خودی تمدید می گردد.

این موافقتنامه در کابل به تاریخ ۱۸ اکتوبر ۲۰۱۴ (۲۶ میزان ۱۳۹۳) در دو نسخه اصلی به زبان های دری، پشتو، ترکی و انگلیسی ترتیب و به امضا رسیده است و تمام متون آن از اعتبار یکسان برخوردار میباشد. در صورت بروز اختلاف در تفسیر و تطبیق، به متن انگلیسی آن رجحان داده میشود.

جلالتمآب محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری ترکیه

جلالتمآب محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

